СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 222. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 24. вересня 1930. VOL. XXXVIII. No. 222. Jersey City, N. J., Wednesday, September 24, 1930. THREE CENTS.

СОВІТИ НАМАГАЮТЬСЯ ОПАНУВАТИ СВІТОВІ ЗБІЖЕВІ РИНКИ.

ПРОДАЮТЬ ПШЕНИЦЮ НА 10 ЦЕНТІВ ДЕШЕВШЕ ВІД ІНШИХ.

ШИКАГО. — Шикаговська торговельна рада розпочала дохождження в справі совітських операцій на збіжевій біржі в Шикаго. По заяві Е. Беліцького, президента всеросійського текстильного синдикату, совіти продали в трох днях 7,500,000 бушлів пшениці.

Покищо не знати, від якого часу совіти спекулюють на шикаговській біржі. Та останні їх трансакції на ділі не завважили так багато, як це дехто представляє.

Дослідна комісія дістала рівнож звідомлення з ріжних торговельних осередків з Европи, в яких їй доносять, що совіти спекулюють і на інших біржевих ринках і продають пшеницю по 10 центів дешевше на бушлю від інших. В той спосіб вони побивають усяку конкуренцію.

КАНАДА ПРОТИ СОВІТСЬКИХ СПЕКУЛЯЦІЙ.

ОТАВА. — Канада є рівнож занепокоєна совітськими збіжевими спекуляціями. Досі не було ще такого випадку, щоби уряди держав займалися спекуляцією. Совітська збіжева спекуляція загрожує найбільше Канаді, бо добробут краю залежить від ціни на пшеницю.

Уряд розпочав пертрактації з вашингтонським урядом в справі одностайної акції щодо совітської спекуляції.

ЖЕРТВУВАЛИ $72,189,610 ЗА ОДИН РІК.

НЮ ЙОРК. — Жидівська телеграфічна агенція подає з новим жидівським роком звіт з жидівської жертвенности за останній рік. Звіт відноситься тільки до жертв Жидів в Америці.

За останній рік зложили американські Жиди на добродійні цілі $72,189,610. В тім є жертви на добродійні інституції в Америці й на допомогу Жидам в інших частях світа. На чисто жидівські цілі зужито з тих жертв $43,474,610.

Найбільша жертва в сумі $10,000,000 походить від Мориса Фолка з Пітсбурга. Гроші ті призначено на фундацію імени Фолка. Поодинокі особи зложили такі жертви: один $6,000,000, другий $5,-000,000, третій $2,500,000, а чотири особи зложили по $1,000,000. Крім того 41 осіб зложили жертви по $50,000 і вище.

ГУВЕР БУДЕ ДЕРЖАТИСЯ ЗДАЛЕКА.

НЮ ЙОРК. — Супроти того, що в републиканській партії нюйорського стейту є сильний сентимент за знесення прогибіції, а президент Гувер був за модифікацію, заявлено з боку президента, що він не думає далі впливати на хід нарад стейтової републиканської конвенції в справі прогибіції.

ЛЯМОНТ ДАЛІ ПОТІШАЄ.

ВАШИНГТОН. — Секретар торговлі Лямонт видав заяву, в якій твердить, що бизнесовий застій вже перейшов свій вершок, та що тепер вже почався зворот до ліпшого.

І РЕДАКТОРИ ГЛЯДЯТЬ ОПТИМІСТИЧНО.

ВАШИНГТОН. — В тім часі, коли в понеділок на нюйорській біржі цінні папери далі падали вниз, відвідували президента Гувера редактори бизнесових часописів і заявили, що економічна депресія вже минає.

КЛОПОТИ З ПРОГИБІЦІЄЮ.

ВАШИНГТОН. — Канадійський уряд запротестував у Вашингтоні з приводу придержання на повнім морі канадійського судна американською прибережною сторожею.

Сторожа виправдується тим, що канадійський корабель не мав відповідних світел. А таке практикують звичайно судна, які пачкують горівку з Канади. Знову Канада стоїть на тім, що Америка не має права ревізії кораблів поза прибережною полосою. А коли який канадійський корабель не придержується морських приписів, то про це треба донести канадійському правительству.

СИН ГУВЕРА ХОРИЙ НА СУХОТИ.

ВАШИНГТОН. — Герберт Гувер мол., старший син президента Гувера, позістане цілу зиму в Репіден, щоби тут у горах відпочити і піклуватися. Лікарі кажуть, що він хорий на сухоти.

СТАРІ — ДО ШКОЛИ!

ВАШИНГТОН. — Президента Гувера відвідали ученики нічної школи з Гемилтон кавнті в Тенесі. Була то дуже цікава депутація, бо складалася головно з таких, що мають вже синів, а то й внуків. Всі вони побирали науку цілий останній рік. Найбільше радів з поїздки до Вашингтону та з відвідин президента М. Гоінс, літ 72, котрий не надіявся, що ще в життю побачить такі дива, які бачив у Вашингтоні.

ДАЙМОНД ВЕРНУВ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Ославлений бандит Даймонд вернув з Европи. Каже, що не боїться поліції, а тільки жінки, бо часописи подали, що він подорожував з якоюсь танцюристкою.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПАРТІЇ ПРАЦІ.

В Лондоні розпочалася річна конференція Партії Праці. Головним питанням, яке вона має обговорити, є питання безробіття в Англії. Як на головну причину безробіття провідники партії вказують на сучасний капіталістичний світовий лад.

ЧИСТКА В КИЇВІ.

Підчас чистки в централі дитячої поліклініки в Києві виявилося, що там працювали не тільки особи пролетарського походження, але й буржуї, ґрафиня Пірод, Копруді, колишня дама царського двора, дворянка Алкаєва, дворянка Ковальська і Буткевич, Брагійська, дочка власника готелю і кілька жінок бувших ґенералів та полковників. Усіх цих співробітниць поліклініки позбавлено праці, тому, що вони буржуазного походження, хоч вони давно спролетаризувались.

НАСТРОЇ СЕРЕД КОМСОМОЛЬЦІВ.

„Комсомольська Правда" оголошує алярмуючі відомости про опозиційні настрої серед комсомольців. У фабриці автомобілів в Нижнім Новгороді молоді комуністи заявили представникови партії: „Коли замісць зупи даєте помиї, то ліпше не говоріть промови про „пятилітку", позички та стан апровізації". У фабриці „Двігатель революції" молодий комуніст Кащеєв заявив на робітничому вічу: „Чи працюємо чи ні, то всеж нічого не доробимося. Большевицькі директори й адміністрація відносяться до нас гірше, як давно власники фабрик". У фабриці „Красний Цінковальщик" комуністична молодь влаштувала справжній бунт, тому, що влада зменшила робітничу платню. У фабриці „Красная Етна" молоді комуністи вислали до влади меморіял, в якому пишуть: „Чи можна ґоворити про будову соціялізму, коли хліб видають нам тільки на картки?"

І ТОГО ІМ ЖАЛЬ.

Тадей Нітман містить у „Слові Польскім" лист з Гребенова, в якому плаче, що великий пансіонат „Стахова Воля" перейшов в українські руки. Натомісць автор листа дуже розхвалює віллю „Марія", а ще більше її власника Недецького, який, хоч Мадяр з походження, є „ревним філяром польськости в цих сторонах і був предметом завзятих нападів за української влади. Син Недецького згинув в обороні Польщі перед 10 роками".

УМОВИ НАУКОВОЇ ПРАЦІ В СРСР.

У Москві закінчився судовий процес проти відомого російського вченого Ячевського, обвинуваченого в тому, що він приймав на співробітників у лябораторіях учених фаховців лікарів, хоч вони не були комуністами, а не хотів приймати комуністів. Професор Ячевський боронився тим, що він приймав тих осіб, котрі розуміються на праці в його лябораторії, а не найшовши таких між комуністами, мусів приняти фахівців некомуністів. Суд станув на становищі, що до лябораторії треба приймати тільки комуністів, хоч би вони були неграмотні, і засудив проф. Ячевського на 6 місяців примусових робіт.

ЖИДАМ УСІ ЖЕЛАЮТЬ.

Зприводу жидівського нового року прислав Жидам у Ню Йорку новорічні желання президент Гувер, а рівнож проголошено желання нюйорського ґовернора Рузвелта і мейора Вокера.

ПОЛЬСЬКА ОСПОДАРКА.

За червень мала вже Польща надвишку привозу над вивозом, значить т. зв. відємний білянс. Польські залізниці торгують тепер щораз менше, бо перевози товарів зменшуються. І так в липні 1929. р. було в перевозі 17,617 вагонів товарів, а влипні ц. р. тільки 15,764 вагонів.

НАЙЛІПША РЕКЛЯМА ДЛЯ ФІЛЬМИ.

Одно кіно в Парижі висвітлювало фільму „Вайлд Вест", у якому представлено життя бандитів та їх напади. Фільма робила таке враження, що 48-літний купець, Фаріне, дивлячись на грізні картини, зі зворушення дістав удар серця і його винесено мертвого зі салі. Про той випадок заговорила вся преса і тепер дирекція кіна радіє, що пдчас вистави цеї фільми всі білети в касі розпродано.

РОБІТНИКИ ПРОТИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ.

„Комуніст" пише, що комуністична організація в Києві викинула з. партії робітника Мйорова за те, що він на робітничому вічу, критикуючи Сталіна, говорив, що за уряду Столипіна робітникам жилося краще ніж за радянської влади.

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ САБОТАЖ.

„Пролетарська Правда" п. з. „Зухвалий злочин глитайні" пише: „Дня 25. липня ґрупа глитайських аґентів підпалила хліб у копах на полі Куцеволіаського колективного господарства ім. І. травня на Кремінччччині. Згоріло 27 кіп хліба. Заарештовано трох підпалювачів. У цій справі терміново провадять слідство й незабаром негідники дістануть сувору кару від пролетарського суду".

ЗАПІЗНО ВИЯВЛЕНА ЗРАДА.

На одному передмістю в Парижі в глухій закутині висіла на будинку почтова скринка, така старенька і знищена, що до неї мало хто кидав листи, а така незамітна, що про неї забували й почтові уряди та не виймали з неї листів. Аж ось недавно один панисько віхав мотоциклем на ту скринку, розбив її і почтові урядники запримітили, що ця скринка має щілини, в яких лежать листи зперед 30 літ. Всі ці листи вислано тепер адресатам і це декому не вийшло на добро: Пані Форель, яка якраз обходила своє срібне весілля і дуже хвалила свого чоловіка, що він за все життя був їй дуже вірний та любив її, дістала лист із 1905 р., а з цього листа, писаного невідомою особою, довідалася, що пан Форель не такий то святий, як це здавалось його жінці: він мав любовницю, гарненьку артистку з кабарету. Обурена п. Форель пішла до кабарету, щоби поміститись на суперниці, але довідалася, що вона вмерла перед кількома роками. Та всеж лист із 1905 р. попсував подружне щастя сивоголових панства Форель.

КОНФІСКАЦІЯ ЦЕРКОВНИХ КНИГ.

Совітське правительство розпорядило конфіскацію всіх християнських церковних книжок у церквах і приватних домах. Хто не підчиниться цьому розпорядкови, буде потягнений до відвічальности за контрреволюцію.

СУДДЯ ЗАЛАГОДИВ 171 РОЗВОДІВ ЗА 8 ГОДИН.

З Лондону доносять, що на днях прийшлося одному судді в Менчестеру вислухати 171 партій у справі розводу. Цей суддя потвердив усі розводи протягом 8-годинного урядовання.

ПЕРЕД ЧЕРВОНИМ СУДОМ.

„Пролетарська Правда" під заголовком „Лінія гетьманського сотника" пише: „Ярославецький район на Конотопщині вважають за район суцільної колективізації. У березні тут було колективізованих 70 відсотків селянських господарств, тепер це число зменшилося до 34 відсотків. На чолі райпаркому стояв Фесенко, який видавав себе за робітника, але недавно виявилося, що він за гетьмана служив у Києві сотником кулеметної сотні гетьманського війська, а як прийшов Петлюра, то також став на його службу. Фесенків приятель Чемерис не був кращий від нього. Товаришів, що пробували критикувати їх, Фесенко й Чемерис усували з району. Вони за свого керівництва в районі допустились багато перекручувань, особливо підчас колективізації, вони крізь пальці дивились на роботу куркулів та їх прихвостнів, потакували тим, хто дискредитував лінію партії в справі колективізації. Деякі партійці комсомольці намагалися боротись із Фесенком та Чемерисом, але їх намагання не мали позитивних наслідків".

„Пролетарська Правда" додає, що в цю справу вмішалася влада і „гетьманський сотник" стане перед судом.

БЕРНАРД ШОВ ПРО СЕБЕ.

Великий англійський письменник Бернард Шов видав недавно власним коштом збірне видання своїх творів і в першому томі помістив автобіографію, в якій між іншим пише: „Я маю славу людини зле вихованої і без товариської оглади. А все це тому, що перед мною замикали двері мої знайомі, так як замикали двері перед моєю мамою. Колиж мого тата десь запросили на вечеру, то він приходив легко підхмелений, а вертав зовсім пяний. Мій батько був пияком дразливого типу, його не любили в товаристві і ми спадали щораз нижче в товариській гірархії. Отже ми, його діти, були позбавлені всякої товариської оглади, яку людина може мати, тільки тоді, як буває в товаристві. Якби я був звичайним провінціональним невдахою, який не вміє заховуватися в товаристві, не вміє одягтись ні сидіти при столі, їсть рибу ножем і вдягає червону краватку до чорного убрання, добрі люди взялиб мене в руки й виховали. Але зі мною справа була багато трудніша. Я був письменником і ціле життя не почував себе горожанином цеї планети, тільки її випадковим гостем, тому я досі лишився невихованим."

БОЛЬШЕВИКИ ЗБИВАЮТЬ ЦІНИ НА ЗБІЖЖА.

ВІДІБРАНЕ ВІД ГОЛОДНИХ СЕЛЯН ЗЕРНО ПРОДАЮТЬ ЗА КОРДОНОМ ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ.

ЛОНДОН (Англія). — Большевики запродали багато пшениці на ліверпульському пшеничному ринку по значно нижчих цінах, ніж ті, які стоять тепер на світовому ринкови. Та тут вони не можуть осягнути такого ефекту на пониження цін, як це їм пощастилося зробити в Шикаго. Всеж їх продаж пшениці завдає шкоду хліборобам Канади, Америки та Арґентини, бо вона трохи понизила ціни на збіжжя.

Своєю продажею збіжжа большевики стараються дістати зза кордону потрібні їм гроші, щоби втримати свої кредити. Та це багато їм не допоможе, а большевики стараються здеморалізувати світовий збіжевий ринок, головно в політичних цілях. Для цього вони викидають російське зерно за кордон, не зважаючи на те, що значна частина населення Росії голодує, а північ кілька років не бачила пшеничного хліба.

Щоби мати можливість дешево продавати своє збіжжа на закордонних ринках, большевики відбирають його в своїх селян по мізерній ціні, яка не виплачує навіть вартости продукції зерна. Та не зважаючи на всі старання большевиків, вони не можуть осягнути на ліверпульській збіжевій біржі таких результатів, як це їм пощастило зробити в Шикаго, де вони збили ціни на збіжжа американських фармерів.

ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Держави малої антанти просять Лігу Націй, щоби вона вжила заходів для припинення російської конкуренції на европейських ринках. Останніми часами большевики стараються все більше викинути за кордон, по дуже низьких цінах збіжжа та ріжні сирівці й навіть фабрикати, щоби тим викликати економічну кризу в европейських державах.

Особливо тяжко відбивається така політика большевиків у державах, які безпосередньо межують, або ведуть з нею більш-менш жваву торговлю. Обдираючи своє населення й примушуючи його каторжно працювати в радянських підприємствах, большевики стараються внести дезорганізацію в промисловість та економію Европи, щоби викликати економічну та політичну кризу.

РОЗМОВИ НІДОЧОГО.

ПАРИЖ (Франція). — Переговори, які провадяться між Італією та Францією в справі обмеження їх воєнних фльот, зайшли знову в сліпий кут. Кожда держава міцно тримається своїх вимог, які вона поставила в часи лондонської морської конференції.

ЧЕКА ЛЮТУЄ ДАЛІ.

МОСКВА (СССР). — Чека арештувала 16 визначних російських економістів. Чекісти обвинувачують їх у дезорганізації й саботажі постачання населення харчовими продуктами, що привело до хронічного голодування населення та до безконечних хвостів перед кооперативами.

Крім цих шіснацяти обвинувачених арештовано ще 24 інших, також визначних економістів, котрі дотепер стояли на відповідальних становищах у радянських апаратах. Чека каже, що одна англійська фірма заплатила їм 1,000,000 рублів хабаря, щоби вони дезорґанізовали постачання харчами населення. Всім арештованим грозить розстріл.

НІМЦІ ЗАТОПИЛИ КОРАБЕЛЬ КІЧЕНЕРА.

ГАГА (Голяндія). — На переслуханню міжнародного трибуналу в справі німецької шпіонажі підчас Великої Війни в Америці виявилося, що англійський кружляк, на якому їхав до Росії головнокомандуючий англійськими военними силами лорд Кіченер, затопив німецький підводний човен.

Німецькі шпіони, які працювали в Англії, своєчасно довідалися про цю дуже таємну поїздку лорда й повідомили німецький ґенеральний штаб, який дав доручення фльоті затопити кружляк з Кіченером. Отже таємниця загибелі лорда Кіченера вже розвязана. Досі думали, що кружляк, на якому він їхав, наїхав на анґлійську підводну міну, а може на ньому був вибух, а найменше припускали, що його міг затопити німецький підводний човен.

КИТАЙ НА ПОРОЗІ ЗАСПОКОЄННЯ.

ШАНГАЙ (Китай). — Війська манджурського губернатора все більше захоплюють у свої руки північну частину Китаю. Вони вже обсадили Пекін та Тяндзин. В занятих ними частинах Китаю воєнна влада знаходиться в руках манджурських командантів, а цивільну владу передають емісарам нанкінського уряду.

Кай Шек перекидає на південь Китаю до боротьби з комуністами звільнені війська на північному фронті. Сподіються, що йому пощастить скоро покінчити з комуністами й тоді прийде до заспокоєння в Китаю. Отже тепер уже виявилося, що манджурський губернатор ставиться прихильно до нанкінського уряду, що скріплює останній.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

А ЩО ДАЛІ?

Американсько-українській іміґрації треба вивязатися з двох дуже важких завдань. Одно з них є звязане з нашою будучністю в Америці, а друге з визвольною боротьбою наших братів у старім краю.

Про нашу будучність говоримо дуже багато. З журбою глядимо в наше майбутнє на американській землі. Говоримо про потребу доброї школи, добрих учителів, молодечих клюбів, пласту, часописів для молоді й т. п. Але на загал лишається далі по старому.

Радіємо виступами наших дітей з українськими національними танками. І тішимося, що хоч з нагоди танкових виступів можна добитися в американській пресі згадки про Україну. Гордимося, що наші хори в Бостоні чи в Шикаґо одержали перші нагороди за спів. І скликуємо ще час від часу віча протестуємо проти насильств окупантів українських земель. Вправді вже тих віч і протестів щораз менше й менше людей на вічах, але все ще вічуємо й протестуємо.

Заходить тепер питання, чи так має далі остати по давньому. Чи ми маємо глядіти з отвертими очима на те, що згодом навіть віч і протестів не буде, бо старих не стане, а молодь і так не бере ніякої участи в тій політичній акції. Вона що найбільше тільки танцює, або співає. А ми радіємо, якщо можемо її запрягти хоч до національного танку й співу. А коли вона ще возьме участь у протестаційнім чи маніфестаційнім поході, то це вже надзвичайна подія, навіть тоді, коли в тих походах, як це звичайно буває, бере участь тільки дрібна дітвора.

Але що буде далі? Так питають дуже часто на вічах. І у відповіди на те більшість здвигає раменами, замикаючи на теперішнім старім поколінню історію української іміґрації в Америці.

А воно таки так буде, якщо будемо далі тільки здвигати раменами і поступати так як досі. Тоді дійсно ще за нашого життя зліквідуємо допомогу рідному краєви і наше національне істнування в Америці.

Українській іміґрації в Америці треба нового вкладу моральних, інтелектуальних і фінансових сил. Старі методи були добрі для старої іміґрації. Їх і сьогодня нема потреби вирікатися. Але для нового покоління треба шукати нових доріг.

Інж. Л. Костарів.

РЕВОЛЮЦІЙНА ФРАЗЕОЛЬОҐІЯ ТА ДІЙСНІСТЬ

I.

У нас, Українців, залюбки балакають про національну революцію, але мало хто задумується над тим, як ця національна революція має бути зорґанізована, якими засобами переведена та які національні сили для її переведення можуть бути використані.

З історії знаємо, що ще жадна революція не вибухла автоматично, сама собою. Що більше, революції, що не мали твердого проводу та не були завчасно й вповні підготовані, оберталися лише в криваві бунти.

Велика французька революція підготовлялася довгими роками енерґійною пропаґандою ідеольоґічних представників новонародженої буржуазії, але свій провід вона знайшла лише в особі Бонапарта, який з одного боку зафіксував право всі ці завоювання революції, а з другого зломив криваве своєвілля революційного натовпу.

Російська революція 1905 року не була добре підготована, вона не мала відповідного проводу і була кріваво зліквідована царським урядом, який напевно сам капітулював би, колиб провід революції був відповідно зорґанізованим та приправленим до революційних подій, що розвинулися більш стихійно, ніж згідно з його волею.

Російській революції 1917—1918 р.р. вдалося повалити царський уряд, що був спаралїжований довгою невдалою війною. Але відсутність здібного революційного проводу привела до того, що влада після довгої кривавої кризи дісталася до рук купки людей, що називали себе ультра-революціонерами, але в дійсности перейшли і переводять політику старо-азійської деспотії, перед котрою політика царського режиму являється верхом конституційних свобід. Однак цим людям вдалося не лише на словах, але і на ділі стати проводом розбурханих мас, вони зуміли використати настрої цих мас, повести їх за собою привабливими гаслами, звернути в потрібний момент карк бунту воячні та збройно ліквідувати всі спроби спротиву. І даремні були і будуть всі спроби Керенських, Мілюкових, Чернових чи інших представників старого режиму повалити цю владу — провід СССР. Це зможуть зробити лише ті, хто перевищить сучасних панів СССР своєю волею та вмінням опанувати і повести маси по свому бажанню.

Україна в момент революції не знайшла собі відповідного проводу, який зумів би пірвати за собою маси, продиктувати їм цілі та накинути їм засоби для їх осягнення. Наші провідники плуталися поміж федераціями, соціялізаціями, персональною боротьбою між собою; вони скорше плелися за масою, ніж нею кермували. Наслідки браку відвідного проводу є ті, що Україна залишається і надалі поневоленою, поділеною поміж окупантами, закутою в кайдани, які ще тяжчі ніж ті, які вона мала на собі перед революцією.

Але час робить своє. Крах всіх комуністичних спроб на Великій Україні, складність політичного положення в Польщі, піднесення національної свідомости на всіх наших землях, активізація української суспільности проти всіх окупантів, наростаюча хвиля революційного терору селянства на Східних та молоді на Західних землях України — усе це свідчить про те, що наростає новий революційний вибух, що стоїмо перед новими подіями на наших землях. Обєктивні можливости української національної революції істнують, революційні сили наростають, але мусимо ці можливости раціонально використати, ці сили доцільно орґанізувати і, головне, дати їм плян революції та провід, який цей плян має переводити в життя. Інакше і нова українська національна революція не зможе дати бажаних наслідків для нашого державного будівництва.

Програма національної революції станула перед Україною ще в 1917-1918 р. р. Вона і до сьогодня живе в серцях всіх націоналістів-революціонерів, її отверто перед лицем смерти висловлюють і на суді в Харкові, і на процесах західно-українських „терористів". Для її здійснення борються, страждають і віддають своє життя ще й до сьогодня найкращі молоді сини Української Нації. Цею програмою є — **визволення всіх українських земель зпід влади всіх окупантів, створення Самостійної Соборної Української Держави та орґанізація своєї Української Держави в імя єдиної мети-блага цілої Української Нації.** Програма революції є соборницька — а тому не може бути несоборницьким і плян її переведення, як це роблять деякі наші уґруповання, висуваючи свої політичні концепції, що збудовані на орієнтаціях на того або другого з ворогів-окупантів українських земель. Будування таких однобоких плянів нашого національного визволення лише стверджують повну непридатність цих уґруповань до проводу української революції та на їх **зраду** заповітів української визвольної боротьби 1917-1920 р.р.

II.

Орґанізація національної революції вимагає не менш страteґічної підготовки, ніж орґанізація війни, бо революція є ніщо інше, як війна проти чужої влади та узброєної сили, яка окупувала землю поневоленого народу. Тому орґанізація революції вимагає добре розробленого пляну мобілізації революційних сил, доброго стратеґічного пляну революційної офензиви, матеріяльних та людських засобів для переведення її і нарешті проводу-ґенштабу революції, який все це зумів би намітити, зорґанізувати та використати.

Праця революційного штабу є тим трудніша, що він не має до своєї розпорядимости ні державних матеріяльних засобів, ні сили примусу, яку мають штаби держав. Противно, йому доводиться мати проти себе всю леґальну силу держави, в якій він працює, доводиться використовувати замісць примусу — силу переконання в правду ідеї, підготовлювати мобілізацію революційних сил нації не примусовими наказами, а засобами відповідної пропаґанди та аґітації. Але не дивлючись на все це, праця такого проводу є можливою і при належному поставлені може привести до перемоги.

Головні бої української революції будуть зведені з двома головними ворогами української національної державности — Ляхами та Москалями. Тому на підготовання боротьби з ними мусять бути скупчені всі наші зусилля, на цім мусять бути збудовані всі пляни нашої революційної офензиви. „Стратеґія є продовженням політики збройними засобами" — а тому наша політика супроти тих наших ворогів мусить бути безкомпромісовою і виключаючою якінебудь орієнтації чи пертрактації з ними. Вони оба являються союзниками проти нас, але разом з тим вони ворогують поміж собою і це може привести їх до взаїмної боротьби. Останню можливість повинен використати провід української національної революції. Довести цих двох наших ворогів до збройного конфлікту і використати цей конфлікт в наших інтересах — ось одно з завдань нашої політики.

Другим завданням є підшукати приятелів та можливих союзників України між націями, які не зацікавлені територіяльно в наших землях, але яких економічні або політичні інтереси є згідні з нашими інтересами. Тут приходять під увагу ті держави, що мають спірні кордони з нашими сусідами-ворогами. Нашим завданням є шляхом відповідної пропаґанди та пертрактацій заінтересувати тих будучих союзників нашою справою, так би мовити, вщіпити їм орієнтацію на Українську Соборну Державу. Досвіди недавних ще революцій вказують нам не один приклад такого роду „передчасних договорів" (Чехія, Фінляндія, тощо); тим договорам у великій мірі завдячують своє істнування кілька новоповсталих держав.

Але є правилом політики балакати лише з сильним; тому завданням нашим є стати сильними, орґанізувати кадри української революції, її меч, який у рішучий момент мусить бути нашим останнім словом. Поділення наших земель поміж кількома окупантами утруднює це завдання, але не робить його абсолютно неможливим. Провід майбутньої української національної революції не сміє занедбати всіх чисельних революційних проявів на наших землях, які в останній час набрали особливої сили. Орґанізація революційного елементу, надання його виступам єдности пляну та єдности змісту, створення єдиної національно-революційної ідеольоґії — ось завдання дня, що стоять перед проводом. Тут мусять бути приняті під увагу всі особливости та всі умови, що панують на наших землях та на еміґрації.

Щож до еміґрації, то слід памятати, що старі політичні українські партії знаходяться в стані політичної консервації, а провідники їх жиють ще інтересами та настроями 1917-1920 р.р. Колиб і в майбутній революції провід дістався до їх рук, вони повторять всі свої старі помилки. Тому до активної революційної праці можуть бути притягнені і виховані лише одиниці нашого молодого громадянства, що ще не затроєне опортунізмом та зневірям нашої старшої політичної ґенерації. Зрештою еміґрація находиться в особливо сприятливих умовах для тої праці, яка на наших землях при істнуючих умовах окупації є неможливою до переведення. Тут приходить на увагу розроблення ідеольоґії нашої національної революції, пропаґанда її, освітлення в очах чужинців дійсного стану на наших землях та програми тої боротьби, що переводиться там місцевим революційним елементом. З другого боку завданням еміґрації є підготовання себе до можливих революційних подій на наших землях: підготовлення до військової праці, до адміністраційної, до праці в галузях національної промисловости та торговлі, тощо. Повстання української держави, навіть самий процес революційної боротьби будуть вимагати від нас мобілізації всіх наших творчих сил, всіх наших знань і здібностей — а нема що й говорити, що наша еміґрація, не дивлючись на усі її злидні, має найбільшу змогу всі ці знання за кордоном придбати та природні свої здібности розвинути. Кожен еміґрант мусить мати своєю метою прислужитися справі національного визволення та відродження і самовиховувати себе в тій галузі, до якої він має найбільше здібности та бажання.

Усю цю працю активізації та використання мас еміґрації скерувати в найбільш корисний для української визвольної акції напрямок, — являється завданням проводу.

Але найтяжча праця проводу революції мусить бути переведена на наших землях. Атентати та місцеві повстання є одним зі засобів революційної боротьби, але далеко ще не є революцією. Вони мають своє значіння, як методи протесту та пропаґанди, але самими атентатами ще не зроблено жадної революції, хоч ними революції підготовлювано. Завданням революційної праці є повне паралїжовання ворожих сил, захоплення в свої руки всіх його позицій, підготовлення загального масового виступу нації проти ворогів для їх знищення. Революцію переводиться лише масами і ці маси мусять бути до неї приправлені. Тому завданням революційного проводу є орґанізація цих мас та підготовлення їх до революційного вибуху. Орґанізація національно-революційних селянських та робітничих союзів, проникнення в армію ворога, в якій знаходяться Українці, з метою їх використання, орґанізація молоді в ріжного рода національно-боєвих орґанізаціях, нарешті використання вже істнуючих революційно-боєвих орґанізацій та консолідація їх виступів — ось завдання, які лежать перед проводом української революції.

Юані Аго.

ОСЕЛЯ.

Обоє служили на приходстві: він за наймита, вона за наймичку. Він їздив конем, вона господарила в хаті. При обіді, коли кожнє з них сиділо при столі, скаже котре з них якесь жартівливе слово, а звичайно споречалися. Господарі говорили, що з них не буле добра служба, що вони наче кіт і собака.

Та коли вечерами ловили рибу, косили сіно або жали збіже, приходило їм на думку, чи не господарити би їм разом. Гень далеко серед пустелі вибрали місце, де можна було поставити хату, а саме на краю мочаря. Там було досить ліса, який можна було корчувати й управляти. Чималий шмат вільного ліса можна було перемінити в рілю, а з левади по обох берегах ріки могло бути врожайне поле. Коби лише побудувати хату! Та плата була невеличка, а щоби вести власну господарку, треба було мати принайменше коня та корову. Тому мусіли відкладати ще весілля. Одначе з літами обоє ще більше заприязнилися. З кожним днем будучина виглядала кращою. У вільний час обраховували, скільки обоє заощадили вже із заслуженини та скільки ще мусять служити, щоби прискладати стільки, скільки треба. Ніхто і не сподівався, щоби наймит і наймичка так затужили за волею та незалежним життям. Їм жеж було так добре, жили так безжурно на прихадстві, діставали гарну плату, харчі й одежу. Та вони тужили за тією глушею.

Всі старалися відмовити їх від того, коли обоє одного літа не хотіли вже стапути на службу у приходстві. „Там лютує мороз, а ви обоє лише задовжитеся. Родина росте а прошаків (коби Господь дав, аби було ліпше!) уже й так доволі". Одначе вони пять літ рахували та роздумували, не могли змінити постанови. Панотець мусів проголосити оповіди, а в осени покинули службу.

В зимі жили ще в селі. Вільгельм узявся ставити хату та працював подеколи на приходстві як денний робітник. Анна ткала полотно та помагала господині в ручній роботі.

Весілля відбулося на другий рік на Зелені Свята. Весілля справили їм за свої гроші їх колишні господарі, священик звінчав колишніх своїх слуг у великій світлиці на приходстві. Та коли молодята розпрощалися, а священик виглядав крізь вікно, як вони відходили дорогою, похитав задумліво головою та сказав: „Хай попробують молоді люди, та глуші не викорчуєш за гроші парубка й дівчини".

Панотець говорив правду, всеж таки за такі гроші стали врожайними фінляндські пустелі.

Ми, молодь із приходства, товаришили нашим довголітнім приятелям до їх нової власної хати. В довгі літні дні похожали ми зеленим лісом, а вечером танцювали в новій світлиці. Дошки в долівці ще зовсім не приставали до себе, непозрізувані кінці бальків виставали по углах неоднаково. Недавно відмірена ріля лежала ще облогом, одначе на збочі зеленілося вже жито посеред спорохнавілих пнів. Молодиця розпалила вогонь на викорчованому полі та доїла вперше свою корову. Вільгельм і я поглядали на неї. Вона, ще в весільному одязі, працювала у слабому світлі вечірнього сонця.

Він не сумнівався, що йому буде добре життя. „Коби лише здоровля та щоби не було морозів". Та наче прочував мої думки й додав: „Щоправда, там долі мочарі, та коли приложити рук, ліс посунути далі й сонцю дати доступ, то... Ще пізнати, що вечорі холодні, та прийди на друге літо, то побачиш!

На друге літо я не виходив і на наступне також ні. Мушу признати, що позабув про обоїх. Раз, як я був дома, спитав я, як їм поводиться. „Їм прийшлося задовжити", відповів мій батько. „Анна занедужала", додала моя мати.

* * *

Минуло кілька літ. Я був уже студентом. Літом був я на селі, полював у полі з рушницею та собакою.

Одного хмарного жовтневого дня ходив я по лісі. Вийшов на вузеньку стежку. Вона здавалася мені знакомою. Пустився дощ. Собака охляло бігла передімною. Нараз стала воркотіти. І потім завзято брехати. Перед нами чути було тупіт кінських копит, а небаром на скруті показався кінь. Був упряжений між два дрючки, яких кінці волїклися по землі. Впоперек на дрючках була привязана домовина. Позаду ступав Вільгельм, наче парубок за плугом. Мав досить роботи, щоби труну вдержати у рівновазі.

Виглядав зле. Лиця бліді, очі посоловілі, змучені.

Пізнав мене щойно, коли я сказав йому моє назвище.

— Що ти там маєш у домовині?

— Мою небішку жінку, — була відповідь.

— Вмерла?

— Так, умерла!

Із дальших питань довідався я про сумну долю обоїх, яку їм пророкували: мороз, довги, богато дітей, жінка з виснаження захоріла й умерла. Тепер треба було її відпровадити до гробу, а дорога була погана. Коби лише домовина видержала аж до цвинтаря. Він шарпнув віжками, кінь витягнув голову до берега дороги та шукав трави під зівялим листям.

Хотів втишити голод, а виглядав так зле, як і його господар, що подобав на кістяк.

Вільгельм розпрощався зі мною, не відриваючи очей від домовини. Помандрував далі. Дрючки випорпували два рівнобіжні рівчаки у пісковатій дорозі.

Я пішов у протилежньому напрямі та дійшов до ставку. Тут почали копати канаву для відпроваджування води, та станули в половині роботи. Стежка, що я її знав іще з весілля, вела до хати.

За плотом мукала худощава корова, на подвірі хрунькала безрога. Ворота були відчинені, посеред подвіря стояло порожнє ліжко, а на плоті була розвішана постіль покійної. Кінці бальків, як і колись, виставали на углах хати. У вікні, з темними та брудними шибами, стояла вянуча вербованя (бальзаміна) у кошику з березової кори.

Отож йому таки вдалося викорчувати частину глуші. Шмат поля та стількиж скомасованого ґрунту творили прогалину в лісі. Та далі видно не послужили сили. Березник він вирубував, а ґрунт з корчами вільшини перемінив у рілю. Та позаду стояв темний сосновий ліс наче мур — тут мусів він зупинитися. Я постояв на подвірі запущеної оселі. Вітер завивав тужно у лісі.

* * *

Перший, що поселився, сповнив своє завдання. Та людина не всилі далі працювати. Його сила зломилася. Вогонь у його очах погас, віра у власні сили, яка була в нього у день шлюбу, покинула його.

Після нього прийде певно інший та стане на його становищі. Може він матиме більше щастя. Матиме лекший початок. Бо дикий бір не стоїть уже неторкнений. Спровадиться у готову хату, засіє земленьку, яку інший справив для нього. З тієї оселі буде може великий хутір.

Про тих, котрих капітал — їх молодеча сила, одинєке, що вони мали — тут уперше закопано в землі — ніхто не думає. Цеж були лише вбогий наймит і наймичка. Всеж таки завдяки силам таких людей пустарі Фінляндії перемінилися в урожайні поля.

Колиб обоє були лишилися на приходстві, він за візника, а вона за наймичку, то може їх життя пройшлоб було серед меньшої журм, одначе пустарі булиб остали неуправлені, не булоб початкової роботи.

Коли жито цвіте, коли збіже випускає колоски, спогадаймо перші жертви тієї оселі.

Ми не можемо поставити памятників на їх могилах, бо тих могил є чимало тисяч, а не знаємо й їх назвищ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАШ РІДНИЙ КРАЙ.

Нераз приходить мені на думку, що то є таке Україна й чи варто для неї жити та за неї боротися? Ці думки часто непокоять мене, а тому я хочу поділитися з іншими, поділитися з тими, котрі мають горячі українські серця й з тими, котрі мають зимні серця до свого Рідного Краю. Коли я пригадаю свій Рідний Край, в якому я родився й в якому виріс, то все більше переконуюся, що нема кращого краю за наш Рідний Край, за нашу милу Україну.

Нераз я думав, що це мені так здається тому, що я там родився. Та ось уже 19 літ, як я живу в Америці й обїхав у ній багато ріжних місцевостей. Я бачив багато гарних околиць та краєвидів тут, а колись, то бував у Німеччині та взагалі обїздив частину Европи. Та ніґде я не знайшов такої милої мому серцю краси, як в свому Рідному Краю в Галичині, а скільки ще поза нею лежить чарівних просторів українських земель!

Згадайте всі ті, котрі маєте зимні серця, котрі вже почали цуратися свого Рідного Краю, ті часи, коли ви жили в рідному краю, як вам там радісно щебетали пташки, як ясно світило сонечко, як чисте повітря розпирало ваші груди і як ви нераз захоплювалися чарами нашої природи, хоч часто були тяжко зпрацьованими. Згадайте наші веселі розваги, наші чудесні гулянки й співи, згадайте ті буйні ниви, які вітер хвилював як чудесне розбурхане море невимовної краси, згадайте пахучі полевих цвітів, як вони привітно усміхалися до вас своїми чудесними голівками, коли ви проходили по полях чи по лугах.

Порівняйте все це з тим, що ви бачите тут в Америці. Порівняйте все це з тим, що вас оточує тут зі всіх сторін і тоді побачите самі, де краса й що дійсно вас приваблює. Та позатим людська вдача така, що кожен любить найбільше свій рідний край, любить найбільше ті околиці, де він уродився та де він прожив своє дитинство. Ця любов є першим зерном, з якого виростає патріотизм, що кличе людей до самопосвяти й до боротьби за свій Рідний Край, коли вони взагалі мають нормальний людський розум та нормальне, але не зчерствіле людське серце. Не зважаючи на те, якаб не була природа краю, чесні сини й дочки люблять свій рідний край так, як діти люблять свого тата й маму, хоч може для інших вони й немилі й не гарні. Скажіть ви нормальній людині щось образливе й неприємне для його краю, то така людина відразу обурюється й дасть відповідну відсіч так, ніби вона виступала в обороні своєї рідної матери.

Любов до рідного краю є така сама природна, як любов до своїх родичів і нема тієї сили, щоби вирвала її з людського серця. Ця любов ще більше скріплюється й розростається в непереможну силу, коли рідний край такий пишний та гарний, яка наша рідна Україна, яку кохають навіть чужинці, котрі жиють там довше, або котрі відвідають її. Краса всіх приваблює до себе, а тим більше тих, для кого вона рідна. Роздумуючи отак, я не дивуюся, що туга за рідним краєм так часто не дає мені спокою й я стараюся, чим лише можу, пособити свому рідному краєви вирватися зі страшних лабет чужинців, які нівечать не лише його красу, але й убивають саме життя. Коли ми всі обєднаємося в могутньому пориві боротьби за визволення нашого краю і кожен з нас по мірі своїх сил буде пособляти його визволенню, то будьмо певні, що прийде той час, коли наш рідний край буде пишатися не лише красою, але й славою та вільним життям нашого народу.

Яків Лемчук,
Ізелін, Н. Дж.

НАЙСТАРШИЙ РАХУНОК НА СВІТІ.

В звалищах Вавилону найшли невеличку камінну табличку. Археологи думають, що то є найстарший у світі рахунок. Написаний є там клиновим письмом рахунок на доставу баранини. Оцінюють той рахунок на 5,000 літ. Тепер той документ є у Пенсилвенійському університеті.

В кождій українській хаті повинна находитись „Свобода“.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Виступ хору „Бандурист“.

Дня 14-го ц. м. Українське Співацьке Товариство „Бандурист“ дало концерт, получений з виставою штуки „Пильнуй своєї хати“.

В день концерту було горячо, але мимо того людей було повно. Концерт як і штука випали знаменито. Хор чарував присутних, а публика не могла налюбуватися милозвучними піснями, а ще більше технікою дірігента хору, професора п. Павловського.

На концерті можна було бачити богато наших свідомих громадян. Були п. Коґут і п. Почанський, оба вони є учителями церковних хорів. Були й наші комуністи. Найбільшу увагу звернули на себе кількох глядачів Поляків, членів Польського Народового Хору, а між ними був і один яничар, котрий уважається у польськім хорі за великого співака.

Підчас павзи вийшов я на двір і завважив при вході кількох мущин, котрі розмовляли між собою по польськи. З цікавости приступив я до них і спитався їх, що за причина спонукала їх прийти на український концерт. Вони відповіли, що прийшли послухати співу хору „Бандурист“, бо їм говорили, що він є дуже гарно вишколений і хотіли приглянутися дірігованню проф. Павловського.

Хор „Бандурист“ добився під управою проф. Павловського по кількох публичних виступах дійсно великого признання й то не тільки між Українцями, але й між чужинцями.

Цього року українська кольонія міста Клівленду приготовляється до спільного святкування Листопадового свята. Думаю, що й тут проф. п. Павловський не пожалує свого труду й попрацює над злученими хорами, що мають спільно виступити з концертом на згаданім святі. А ми шануймо здібних і чесних людей, підтримуймо їх морально й матеріяльно, бо вони є нашим скарбом.

В. В.

ПЕРШИЙ ЗЛОЧИН НА ПІВНІЧНІМ БІГУНІ.

Один данський місіонар навернув на християнську віру Ескімоса Куклькотоо. Ескімос признався місіонареві, що тому сімнацять літ убив англійського професора Мервіна Росса, недалеко північного бігуна. Професор Росс товаришив відкривцеві Періему з двома Ескімосами для підмоги, а пустився був пішею дорогою. Оба Ескімоси прийшли без професора й сказали, що він упав у ледяну розколину. Щойно тепер признався Ескімос, що він убив Росса після завзятої суперечки. Професор наслідком виснаження був незвичайно поденервований і загрозив Ескімосам, що лишить їх одного без поживи. Зі страху, щоб Европеєць не виконав своєї погрози, Ескімос застрілив тоді Росса. Тепер данський уряд (до Данії належить тепер ця північна полоса) поручив Расмузенові розслідити справу. Расмузен повідомив, що признання Ескімоса правдиве. Одначе тому, що ця полоса тоді не належала ще до нікого, годі потягати тепер Ескімоса до відповідальности.

ГОРЯЧКА ЗОЛОТА НА СИБІРІ.

Московські газети повідомляють, що у Благовіщенську над Амуром відкрито богаті поклади піску з домішкою золота. На один пуд піску буває і чверть фунта золота. Вістка про те розійшлася скоро і викликала справжню мандрівку найріжніших шукачів золота до Благовіщенська. Наслідком величезного натовпу народу запанував у золотодайних околицях голод, збільшений небувалими морозами, що доходять до 65 степенів. Сотки людей замерзли.

ДРІБНИЧКИ.

Найбільша в світі філятелістична бібліотека, що є власністю ерля оф Крефорда, має близько 4 тисячі томів. — Мишканці Андаманських островів (у бенгальському заливі) є найменшими людьми на світі. Пересічна висота такого Андаманця виносить 4 стопи і три цалі. Найвищі між ними не важать більше як 76 фунтів. — На будову й уладження Версалю Людвик XIV. видав міліярд франків. Усякі рахунки спалив опісля. — Тона води з Атлянтійського океану містить 81 фунтів соли. Тона, води з Тихого океану 79 фунтів соли, тона води з Мертвого моря 187 фунтів. — Найскорше з усіх дерев росте евкаліпт. Уже після десятьох літ евколіпт є високий 30—35 метрів. — При будові Сімплонського тунелю зужито 5,300 кільометрів льонту. — До поезій Гайного є більше як 3,000 композицій.—Один грам раду вистарчає, щоби довести до кипіння міліон літрів води. — Ще до 1825. року обовязував на острові Сардинії закон, що хто хотів одержати дозвіл на науку читання і писання, мусів вилегітимуватися, що має маєток бодай на суму 1,500 лірів. — Земля має 672 вулькани, з тих лише 270 чинних. — Мешканці Болгарії здобули рекорд довговічности. Статистика виказує, що на 5 міліонів мешканців є там близько 4 тисячі столітних людей. — Кільограм меду є вислідом праці вісімдесять тисяч бжіл. — Саксофон винайшов французький музик Адольф Сакс (1840—1894.) — В Англії до початків минулого століття накладали каганці (намордники) занадто балакучим жінкам. Моделі їх заховалися досі в провінціональних музеях. У Чешірі є їх 13, в Ленкешірі 6, в Дербиширі 1. Останній раз ужито намордника для такої цілі в 1828. році в Конґлетоні. — Найбільше курять у Злучених Державах. На одного мешканця припадає тут річно 628 папіросок. Друге місце займає Німеччина (590 штук папіросок), опісля йдуть: Бельгія (534), Італія (284), Франція (249), Швеція (184). У хліборобських краях курять менше, як у промислових. — Відношення між морем і сушею на нашій землі рівнається 2.76: 1. — Лондон має 55 театрів, з яких ні один не дістає підмоги ні від держави ні від міста. — Людське тіло випарове денно 900 грамів, отже майже одну літру води. — В цілій Африці є лише дві зовсім незалежні держави: а саме королівство Абісинії і муринська република Ліберія. —Другою планетою щодо величини в нашій соняшній системі є Сатурн. Він є 720 разів скільки великий як земля; щоби обійти довкола сонця, потребує 29 літ, 166 днів і 23 години.

Захріс Топеліюс.

ЯК МУРАШКА ЇХАЛА ДО ЛІКАРЯ.

(Фінляндська казка).

— Чи виглянути би мені на двір? — спитала молода мурашка.

— Зажди хвилиночку, — сказала мати мурашки — я насамперед розглянуся, як там на дворі.

І вона виглянула з муравлища крізь щілинку, одначе не могла нічого побачити, бо сонце світило їй просто в очі.

— А тепер я подивлюся, — сказало муравлятко. І воно вилізло крізь щілинку на двір. Муравлище було під великою смерекою — сонце світило на гиляя — лід на гильках топився і невеличкий кусник упав — тарах! — на муравлище та відломив ногу нещасливому муравляткові, що вилізло було крізь щілинку.

— Що це таке? — спитала муравлиха.

— Це ніщо, я втратила лише одну ніжку, — сказало муравлятко.

Муравлиха злякалася, втягнула дитину крізь щілину до муравлища та старалася прилiпити ногу живицею. Здавалося, що нога держиться добре, та коли мурашка хотіла ходити, ніжка знову відпала.

— Годі, нічого не поможе, мусимо поїхати до лікаря, — сказала муравлиха. Потім зробила собі мішок із зівялого тамтогорічного цвіту чемериці, сховала в нього ніжку, взяла дитину на плечі та вибралася в дорогу.

Муравлище було на горбочку невподалеки від залізниці. Муравлиха знала, коли прийде поїзд і вважала. Надїхав поїзд — тарах-тарах! Муравлиха скочила з шини на колесо, обернулася кілька разів на колесі, всеж таки дісталася зі своєю дитинкою до вагону тай так без білету поїхала до Гельсінґфорсу. Коли вони приїхали туди, муравлиха злізла обережно на діл, бо боялася, що її можуть затоптати на смерть. Спішилася, щоби дістатися на фіякра. Ввесь той час несла дитинку на плечах, а ногу у мішку.

— Тепер підемо до лікаря, — сказала муравлиха. — Цікава я, що кінь каже, що це такий великий тягар.

— Що це за білі гори? — спитало муравлятко, коли переїжджали попри великі муровані доми.

— Це такі доми нещастя. В них живуть люди, — відповіла муравлиха. — Та ми всі нещасливі!

І вони приїхали до шпиталю, бо фіякер віз молодого лікаря. Він був у Петербурзі, щоби послухати співу Христини Нільсон.

Муравлиха забула заплатити візникові та полізла з дитинкою на плечах горі сходами.

Старший лікар сидів при столі та читав із книжки про таку штуку, як то прочіплювати нові носи. Муравлиха вилізла на стіл, а потім на книжку.

Лікар побачив мурашку та відкинув її пальцем, одначе вона держалася кріпко листка книжки та стала говорити про кусник леду й про ніжку її дитинки.

— І більше нічого? — сказав старший лікар і хотів причепити ніжку. Одначе його щипці були завеликі та замісць тієї зачепив у здорову ногу.

— Що це? — спитала муравлиха.

— Нічого, я втратило ще одну ногу — сказало скромне муравлятко.

Лікар сказав, що це винні його окуляри та взявся шукати менших щипчиків. Одначе муравлиха не хотіла ждати довше, взяла обі відірвані ніжки у мішок, узяла дитинку на плечі тай поповзла далі.

— Видно, мусимо пійти до водного лікаря Еверта — сказала муравлиха. На щастя найшла іншого фіякра. Їхав ним якийсь товстезний-добродій до водного лікаря. Хотів похудніти.

Доктор Еверт стояв біля великої ванни та хотів саме того товстезного добродія посадити у ванну. Аж тут мурашка вилізла йому на руку, щоби звернути на себе його увагу. Ледви лікар побачив мурашку, зараз устромив руку у воду тай так і обоє мурашки дісталися до води.

Муравлиха ратувалася на беріг ванни та кликнула на свою дитину, щоби держалася її. Та коли муравлиха вратувалася, не бачила вже своєї дитини, бо той товстюх так талапався у ванні, що це подобало на водопад.

— Якжеж там з тобою? — кричала муравлиха.

— Лише трохи мокро! А тепер потопаю! — почувся ніжний голос муравлятка.

Муравлиха кинулася в саму середину водопаду та з великим трудом витягнула дитину на сухеньке. Одначе тепер муравлятко вже не жило.

— Видно, мушу йти до мужицького доктора Бека, — сказала муравлиха. Припадково доктор Бек був тоді у Гельсінґфорсі. Інакше мусілаб була муравлиха ждати, чи не трапиться їй нагода поїхати. Пішки не моглаб була перейти сніговими горами до Гельсінґфорсу.

І пішла з неживою дитинкою та обома відірваними ніжками до того чоловіка, що був доктором, хоч не мав докторського капелюха.

Доктор Бек узяв побільшуюче скло, оглянув неживу мурашку, відірвані ноги та сказав.

— Тут поможе лише натирання. Одначе я не можу того зробити, бо маю завеликі пальці.

Муравлиха призадумалася. Радо просилаби помочі у мух, що є славними масажистами, одначе в цю пору року всі вони не жили.

— Погляну у кухні біля ватри, — сказала муравлиха.

Полізла муравлиха поза кухню, найшла на-пів мертву муху, що лежала там від осені. З великим трудом витягла муху на денне світло. Небаром муха віджила знову та стала жваво натирати маленьку мурашку.

— Ось так треба робити, — сказав доктор Бек і показав шпилькою, як то муха вміло хотіла взятися за діло, щоби це був справжній масаж, як то вчені називають натирання.

Більше ніж три хвилини мусіла муха натирати, потім муравлятко знову прийшло до себе. Його ненька дуже зраділа з того. Потім прикріплено наново відломані ніжки. Муравлятко знову було здорове.

— Скільки я маю заплатити панові докторові за цей великий труд? — спитала муравлиха.

— Даш трохи зїсти зазульці (комашці) в твоїй хаті, коли вона прийде до вашого муравлища — відповів доктор Бек.

— Добре,—відповіла вдячна муравлиха — я подам на стіл меду та сметанкових тісточок скільки вона лише зможе зїсти!

— Добре, — сазав доктор Бек — а тепер іди. Я маю ще до діла з шістьома раменами та чотирма ногами.

Коли мурашка переходила біля свого муравлища, була вже весна. Всі сусіди повилізали вже були з муравлища, щоби вирівняти муравлину дорогу, яка йшла лісовою горою, а то сніг полишив був богато сміття. Всі мешканці муравлища зраділи дуже й дивувалися. Всі хотіли побачити муравлятко, обмацювати його, чи справді ніжки добре прикріплені.

Саме тоді першою травою в лісі переходила зазуля, змучена, голодна, змерзла. Мурашки якстій схопили свої сестрі списи з чатиння (соснових шпильок) і хотіли прогнати чужого мандрівника. Одначе муравлиха станула на задні ноги, взяла зелене стебло соломи як зброю тай боронила зазульку. Потім запросила зазульку до своєї хоти в муравлищі. Там зараз зготовили гарний обід, такий гарний, якого вже давно не мали в муравлищі. Муха грала до обіду, а муравлятко танцювало на здорових ніжках, сонце світило а весна перелітала на шумлячих крилах понад зеленим лісистим горбом.

Один сільський священик на просьбу своїх парохіян підчас посухи відправляв молебень, щоби Бог зіслав дощ. Коли після молебня роздягався в захристії, дяк сказав йому, що вже паде дощ.

— А хай Бог боронить! — озвався священик — я не взяв парасолі!

ЯК МОЖНА ЗАРОБИТИ ГРОШІ.

Берлінські часописи оповідають цікаву пригоду аптикаря з Біркенгайму (Бранденбурґія). Аптикареви вдалося заробити на програнім з урядовими властями процесі. Раз прийшов до того аптикаря якийсь чоловік і хотів купити пявки. Аптикар не мав тоді тих пожиточних сотворінь, казав чоловікові пійти до сусіднього будинку — в котрім є податковий уряд. Та приключилося так, що той чоловік, що хотів купити пявки, — був державним урядовцем. Справа опинилася перед судом, аптикаря засуджено за образу урядової інституції на 20 марок кари. Про цю пригоду написав аптикар гумористичне справоздання до гумористичного часопису „Клядерадач“. Редакція заплатила аптекареви гонорару за справоздання 60 марок. Злобний аптикар пімстився на „законній власти“ і ще заробив на тім на чисто 40 марок.

АБСТИНЕНТИ ТА ВЕҐЕТАРІЯНИ В СТАРИНУ.

Ріжні рухи й організації, які вважаємо здобутками нових часів, були вже в старинних часах, часто богато соток літ перед Христом. Ба, те, що тоді лиш піддавали, для чого покладено основи, на цьому в новітніх часах будували далі, науково, систематично та іншими способами, ніж це могло бути в старину.

Як знаємо, грецька фільософія поклала основи майже всім новітнім теоріям, у математиці та геометрії найшли тодішні вчені основні закони, а в астрономії принайменше вичули деякі теорії, яких не могли випробувати й здійснити лиш тому, що їх прилади були недосконалі.

Маловідомим є, що і такий етичний рух, як веґетаріянізм і абстиненція мали свої початки вже в таких давних часах, як старинна доба. Славний фільософ Сенека, котрий жив у першому столітті після Христа, згадує в своїх творах про шкідливість споживання мяса, а його сучасник, історик Плютарх, написав у книжці „Моралія" цілий розділ про споживання мяса. В ньому вживає всієї своєї краснорічивости, якою хоче оборонити свій спосіб життя тай доказати так цим, які їдять мясо, що вони не добре роблять.

Ще цікавіший є старинний абстинентський рух. Це можемо слідкувати вже в стариннім Єгипті. Звіти про це є у численних написах на пірамідах. В Єгипті пиянство було дуже поширене і його не вважали нічим непристойним. Старинні Єгиптяни знали добре приправляти собі алькоголічні напитки. Мали чотири роди пива, а найменше шість родів вина. Вино біле, червоне та північне, зване чорним. Знана вже була також пальмова горівка. На стінах гробів знатних жінок було зображено, як їм погано від надміру алькоголю. Проти пияства король Рамзес II. (около 1350-го року перед Хр.) оснував протиалькогольне товариство, яке мало боротися проти пияства. З римських письменників історик Страбо згадує якогось Дацена, який мав великі успіхи у проповідуванні абстинентського руху серед тракійського племени Ґетів, які жили між Дунаєм і Балканом під римською владою. Ґети приносили жертви і дуже поклонялися богови Бахкови (патрон пяниць). Дацен своїми палкими промовами переконав їх так, що помало знищили всі свої виноградники та жили зовсім без вина. Було це в першім столітті після Христа.

Та з того часу, як видно, люди не зробили великого поступу, бо нині годі осягнути бодай те, щоби люди не впивалися. І буде треба ще богато праці, заки абстинентську думку, яку голосили вже в старину, зрозуміють як слід і приймуть в цілому світі.

Якийсь ірляндський баронет стрінув на вулиці свою мамку. Вона попросила милостині.

— Нічого не дам тобі, — відповів баронет — ти мене страшно скривдила.

— Я мілорде? Якжеж це?

— Немовлятем я був гарний як янгол, а ти мене заміняла в колисці!

Михайло Зощенко.

ПОДІЯ.

Самособою про що може бути бесіда — діти нам конечні.

Держава без них не може так легко істнувати. Вони нам — наша зміна. Ми на них надіємося і рахуємо на них.

Тим більше дорослі не так легко можуть розстатися зі своїми міщанськими привичками. А дітоньки може бути підростуть і напевно виривають нашу міщанську некультурність.

Так то ми дітей просто на руках повинні носити, порошинку з них здувати та носики їм висмаркувати. Не зважаючи на те — чи то наша дитина чи чужа і нам постороння.

Лише саме того мало можна бачити в нашому житті.

Пригадується нам одна доволі оріґінальна подія. Сталася вона на наших очах у поїзді. не доїжджали до Новоросійська.

Хто їхав у цьому вагоні, то майже виключно у Новоросійськ.

І їде між іншими в тім вагоні така взагалі жінка. Така молода жінка з дитиною.

У неї дитина на руках. Ось вона з нею і їде.

Вона їде з нею у Новоросійськ. У неї чоловік, чи як там, служить у фабриці. Ось вона до нього й їде.

І ось вона їде до чоловіка. Все, як ялося. На руках у неї дитинка, на лавці вузлик і кошик. І ось вона їде у Новоросійськ.

Їде вона до чоловіка у Новоросійськ. А в неї дитинка на руках дуже вже така голосна. І репетує й репетує все, наче навіжена. Видно, нездужає. Дитину, як показалося, в дорозі жолудкова недуга постигла. Або зіла сирих продуктів, або щонебудь випила, досить, що її в дорозі схопило. Ось вона й репетує.

Одним словом — дитина. Воно не розуміє, що до чого й чому в нього живіт болить. Йому скільки літ? Йому може бути три роки або два. Не слідкуючи за дітьми в приватному житті, тяжко сказати, скільки тому предметові літ. Тільки він, видно, піонір. У нього такий червоний фартушочок.

І ось їде ця дитинка зі своєю матірю в Новоросійськ. Вони їдуть, самособою, в Новоросійськ і наче на лихо в дорозі з ним приключається недуга.

І з причини недуги воно що хвилини стогне, нездужає та вимагає печаливости. І самособою, не дає своїй матері ні віддиху, ні часу. Вона з рук його два дні не спускає. І спати не може. І чаю не може попити.

І тоді перед стацією Лихни вона вкінці каже до пасажирів:

— Я, каже, дуже перепрошую, — погляньте за моєю дитинкою. Я побіжу на стацію Лихни бодай юшки якої хлепнути. В мене, повідає, язик до пельки присох. Я, каже, у Новоросійськ їду до свого чоловіка.

Пасажири, самособою, стараються не глядіти, відкіля це говориться, відвертаються — мовляв, іще чого — то репетує і стогне, а тут іще піклуйся ним. Іще, думають, підкине. Диви, яка мама. Інша мати дуже просто на це ріпшиться.

І тому не кваплються.

А їде у вагоні між іншими один такий горожанин. Він, видно, з міста. В шапочці та в такій міжнародній дощевій загортці. І самособою в сандалах.

Він так каже до публики:

— Знаєте, повідає, мені ніяково на вас глядіти. Себто, каже, що ви за люди, — я просто дивуюся. Годі, повідає, горожани, мати занадто рівнодушний підхід. Може на наших очах мати схотіла б зісти щось, її дитинка так страшно скимлить, а тут кожен від тих звичайних справ пику відвертає. Це, ну, просто веде до відмови від соціялізму.

Інші говорять:

— Ось ти і піклуйся дитиною. Який найшовся заволока — передові промови у спальним вагоні виголошує!

Він каже:

— І хоч я нежонатий та мені спати хочеться тай взагалі не моя справа в крайному випадку за це братися, одначе я не такий нечулий у діточому питанні.

І бере він дитину на руки, гойдає та пальцем забавляє.

Самособою молода жінка дуже щиро йому дякує та на стацію Лихни сходить.

Відходить вона на тую стацію в буфет і довго не вертається. Поїзд стоїть десять хвиль. Ці десять хвиль минають і вже чути сиґнал. І дижурний махає червоною шапкою. А її нема...

І вже рухається поїзд, біжить по шинах, а молодої матері нема.

Тоді відбуваються ріжні сцени в вагоні. Котрі отверто хихочуться, котрі хапаються за гальму та хочуть поїзд здержати.

А той, що в сандалах, сидить побілідий, наче песький син і спати вже не хоче.

Він держить дитину на колінах і ріжні ради слухає.

І так один радить телеграму за свої гроші дати, інші навпаки кажуть: довезіть до Новоросійська та передайте в ДПУ. Колиж там дитини не приймуть, то прийміть за сина в крайному випадку.

А дитина тимчасом стогне, нездужає та з рук нітрохи не злазить.

І ось минає страшних дві годині й поїзд вкінці зупиняється на великій стації. Той у сандалах бере дитину та хоче йти на перон до ДПУ. Аж нараз молода мати у вагон вбігає:

— Я, каже, перепрошую! Я там горячої зупи покушала, так мене відразу зморило тай я зайшла в той сусідній вагон і трошечки здрімалася. Я, повідає, два дні не спала.

І бере вона дитину тай знову її няньчать.

Той у сандалах каже: — Доволі не теє так поступати, горожанко! Та коли ви вже здрімалися, то я входжу в ваше положення. Діти нам — наша зміна, — я не проти того, щоби за ними не поглядіти.

Тут у вагоні счиняється веселий сміх. І все кінчиться загалом добре.

ПРИКРАСИ З КОМАХ.

Німецький промисл знає спеціяльну галузь: перемінювати звичайні комахи на прикраси. Той промисл процвітає передусім у містах: Пфорцгайм, Ганав і Оберштайн-Ідар. Богато комах тропікальних околиць є такої ясної й пестрої краски, що ювілерам просто насуваеться думка, щоби ці ріжні створіння перемінювати у прикраси: брошки, нашийники, шпильки. Висилають ці комахи з їх батьківщини, кожда старанно опакована. Як комахи прийдуть на означене місце, спеціяліст клясифікує і порядкує їх. Тепер робітниці розділюють тіло комахи на частинки, відділюють члени від кадовба. Коли вже поодинокі части комах лежать упорядковані на столі, то передусім грудну клітку звірятка поливають воском і назад укладають усі частинки. Вибробовують тепер видержаність такої комахи й таку малу мумію прикріплюють на брошки, шпильки до краваток, на мармурових приписках чи папера і т. п. Уживають теж і крил надзвичайно гарних мотилів для подібних робіт. Крильця відривають від туловища, кладуть у відповідний плин і потім знову сушать. Опісля крають крильця ножичками або иншими відповідними приладами та укладають із них бажані взори. Для тої цілі приліплюють на папір голубі, або золотисто зелені, жовті, червоні і т. п. частинки крил і прикріплюють їх на тацки, накривки пушок, підставки філіжанок і т. д. Самособою покривають таку мозаїку тоненькою верствою кристалу, щоби охоронити їх від дотику. Часом дають і цілого законсервованого мотиля між дві скляні тафлі, по берегах склеєні невидимим т. зв. канадійським бальзамом або якимсь подібним клеєм. Подібно прикрашують флящинки, попільнички й ріжні подібні люксусові предмети. Уживають теж ріжних мотилів для прикраси дамських капелюхів. Для тої цілі розмякшують мотиля цілий день у вохкім піску; потім посипають крильця ясним алькоголічним екстрактом і приліплюють на атлас, який потім витинають точно по обрисам крил. Потім прикріплюють їх до металевої підставки, що зображає тіло мотиля, і прикраса готова.

ДИВНІ ЛІКИ НА СПАННЯ.

„Сне, солодкий сне, що я тобі злого вчинив?" — падькає божевільний король у Шекспіровій пєсі „Генрих IV." А перед Генрихом IV. і після нього були вже тисячі людей, змучених життям, які в розпуці певно в дусі ставили собі таке питання, а не дістали відповіди. Але були й такі, що боролися проти безсонності і найшли лікарство, хоч дуже дивне. Покійний перський шах довго нездужав на безсонність, аж вкінці один з його прибічних лікарів прийшов на дивовижну думку. Він так довго гладив шахові рамена і плечі, що вкінці сон зійшов на змучені шахові вії. Той спосіб показався дуже добрим. Тому то шах, як подорожував по Европі, взяв з собою, крім ріжних урядовців, ще двох „гладунів". Їх одиноким обовязком було у відповідну пору „гладити" шаха, поки він не заснув. В однім англійським провінціональним місті один чоловік міг лише тоді заснути, коли під подушкою мав шість бреснинь. Він казав, що запах тих овочів усипляє його. Один інжинір, що довго жив над морем, дуже привик до шуму филь. Колиж пізніше мусів замешкати в глибині краю, ніяк не міг заснути, бо не чув уже улюбленого шуму. Тому збудував собі апарат, який наслідував шум филь. Завдяки цьому апаратові міг відтепер так здорово спати, як і колись.

DO YOU KNOW WHY --- A Lot Of This Junk Is On The Up And Up?

Drawn for this paper By Fisher

WHY WILL A PRETTY WOMAN MARRY A RUNT LIKE THIS?

BELIEVE ME THIS WOMAN WAS LUCKY TO MARRY ME

WHY IS THIS ALWAYS A CRITERION TO JUDGE FASHIONS BY?

OH DEAR I HAD TO EXERT MYSELF PUTTING MY COLLAR ON

WHO WISHED THIS STYLE ON THE POOR LADIES?

I'M SO SORE AT EVERYTHING I COULD BITE A PIECE OUT OF THE KITCHEN SINK

WHY DOES YOUR OFFICE ALWAYS HAVE ONE HAPPY INDIVIDUAL LIKE THIS IN IT?

THESE GUYS ALWAYS WAVE THEIR HATS

CAN YOU TELL WHY ALL MOVING PICTURES END LIKE THIS?

WHY IS IT THAT A LOT OF GIRLS HAVE TROUBLE WITH THEIR HAIR IN THE SUMMER?

International Cartoon Co. N. Y.